

Predmet C-519/19

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

9. srpnja 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Poljska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

13. lipnja 2019.

Tužitelj:

Passenger Rights spółka akcyjna sa sjedištem u Varšavi

Tuženik:

Ryanair DAC sa sjedištem u Dublinu (Irska)

[orig. str. 1.] [*omissis*]

RJEŠENJE

Dana 13. lipnja 2019.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (Okružni sud u Varšavi, XXIII. odjel za žalbe u gospodarskim stvarima) [*omissis*]

[*omissis*]

nakon što je razmotrio [*omissis*]

[*omissis*]

predmet povodom tužbe Passenger Rights dioničkog društva sa sjedištem u Varšavi (ranije Passenger Rights sp. z o.o. sa sjedištem u Varšavi)

protiv Ryanair DAC sa sjedištem u Dublinu (Irska)

u pogledu plaćanja,

na temelju žalbe koju je tuženik podnio

protiv rješenja Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie (Općinski sud u Varšavi, Poljska)

od 15. veljače 2019. [*omissis*]

odlučio je:

u skladu s člankom 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Sudu Europske unije uputiti sljedeće prethodno pitanje:

treba li članak 2. [točku] (b), [članak] 3. stavke 1. [i] 2. i [članak] 6. stavak 1. Direktive 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima i članak 25. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, u području ispitivanja valjanosti sporazuma o nadležnosti, tumačiti na način da se na izostanak pojedinačnih pregovora o ugovornim odredbama i na nepoštene ugovorne odredbe koje proizlaze iz sporazuma o prenošenju nadležnosti može pozvati i krajnji stjecatelj tražbine stečene ustupom od potrošača koji sam, međutim, nema status potrošača?

[orig. str. 2.]

Obrazloženje

1. ČINJENICE I POSTUPAK

Tužitelj Passenger Rights, dioničko društvo sa sjedištem u Varšavi, zahtijevao je da se u njegovu korist tuženiku, Ryanair DAC sa sjedištem u Dublinu (Irska), naloži plaćanje iznosa od 250,00 eura na ime odštete za otkazan let iz Milana u Varšavu.

U odgovoru na tužbu tuženik je podnio prigovor o nepostojanju nacionalne nadležnosti poljskog suda i zahtijevao je da se tužba odbije. Naveo je da je ugovor o prijevozu sklopljen na temelju Ryanairova Općeg pravilnika o prijevozu koji je putnik prihvatio prilikom kupnje zrakoplovne karte na internetu. Istaknuo je da se, u skladu s odredbom iz točke 2.4. Općeg pravilnika o prijevozu, u nedostatku drugih odredbi koje proizlaze iz konvencije ili primjenjivog prava, ugovor o prijevozu sklopljen s tuženikom kao prijevoznikom, tuženikovi opći uvjeti prijevoza i tuženikov pravilnik tumače u skladu s odredbama irskog prava i da su za sve sporove koji proizlaze iz ugovora o prijevozu ili su s njime povezani nadležni irski sudovi. Tuženik je naveo da je tužitelj, kao stjecatelj potraživanja od putnika, također obavezan zapisom o prenošenju nadležnosti na irski sud.

Rješenjem od 15. veljače 2019. prvostupanjski sud odlučio je da neće odbiti tužbu, slično kao i drugi poljski sudovi u nekoliko desetaka sličnih predmeta.

Pojasnio je da, iako su prenositelj potraživanja koja se potražuju tužbom i tuženik bili obvezani klauzulom o prenošenju nadležnosti kojom se predviđa da se na ugovor o prijevozu primjenjuju odredbe irskog prava i da irski sudovi razmatraju sporove koji proizlaze iz tog ugovora, općinski sud koji odlučuje u ovom predmetu smatra da navedena klauzula nije obvezivala prenositelja potraživanja (putnika). Pritom se pozvao na članak 3. stavak 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima [, u skladu s kojim] se ugovorna odredba o kojoj se nisu vodili pojedinačni pregovori smatra nepoštenom ako u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, proizašlih iz ugovora.

Tuženik je podnio žalbu pri čemu je naveo da se poseban sustav zaštite potrošača predviđen pravom Unije odnosi samo na krajnjeg potrošača koji je privatna **[orig. str. 3.]** osoba koja ne obavlja poslovnu ni profesionalnu djelatnost. Tuženik je naveo da tužitelj nije potrošač, zbog čega ne može iskoristiti zaštitu u pogledu nadležnosti koja je predviđena za potrošačke ugovore. Tuženik se, među ostalim, pozvao na povredu članka 1099. stavka 1. Zakonika o građanskom postupku [i] članka 17. stavka 3. u vezi s člankom 19. Uredbe Europskog parlamenta i vijeća (EU) br. 1215/2012 („Uredba Bruxelles I.a”) zbog njegove neprimjene i, posljedično, utvrđenja da odredbe iz općih uvjeta prijevoza i pravilnika ne obvezuju potrošača, a time ni tužitelja. Tuženik se također pozvao na povredu članka 385.¹ Građanskog zakonika u vezi s člankom 385.³ točkom 23. Građanskog zakonika u vezi s člankom 509. Građanskog zakonika zbog njihove primjene u ovom predmetu, a osobito zbog utvrđenja da odredbe iz tuženikova pravilnika kojima se isključuje nadležnost poljskih sudova ne obvezuju potrošača (pravnog prednika tužitelja), a time ni tužitelja kao cesionara.

1. PRAVO EUROPSKE UNIJE:

Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima

Članak 25.

1. Ako su se stranke neovisno o njihovu domicilu, sporazumjele da sud ili sudovi države članice imaju nadležnost u rješavanju sporova koji su nastali ili mogu nastati u vezi određenog pravnog odnosa, taj sud ili sudovi je nadležan/su nadležni, osim ako je sporazum ništav u pogledu njegove materijalne valjanosti prema pravu te države članice. Ta nadležnost je isključiva osim ako su se stranke drukčije sporazumjele. Sporazum o nadležnosti se sklapa:

- (a) u pisanom obliku ili se potvrđuje u pisanom obliku;
- (b) u obliku koji je u skladu s praksom koja je ustaljena među strankama;

(c) u međunarodnoj trgovini, u obliku koji je u skladu s običajima koji su poznati strankama ili bi im morali biti poznati, a koji su opće poznati u međunarodnoj trgovini i redovito ih poštuju stranke ugovora iste vrste u okviru trgovine o kojoj je riječ.

2. Svaka komunikacija elektroničkim sredstvima koja omogućuje trajni zapis sporazuma smatra se jednaka „pisanom obliku”.

[orig. str. 4.] 3. Sud ili sudovi države članice kojima je dodijeljena nadležnost na temelju akta o osnivanju trusta imaju isključivu nadležnost u postupcima pokrenutima protiv osnivača, upravitelja ili korisnika ako je riječ o odnosima tih osoba ili njihovih prava ili obveza u okviru trusta.

4. Sporazumi ili odredbe akta o osnivanju trusta kojima se dodjeljuje nadležnost nemaju pravnu snagu ako su suprotni člancima 15., 19. ili 23., ili ako isključuju nadležnost sudova koji na temelju članka 24. imaju isključivu nadležnost.

5. Sporazum o nadležnosti koji je dio ugovora, smatra se sporazumom neovisnim od drugih uvjeta ugovora.

Valjanost sporazuma o nadležnosti ne može se osporavati samo zbog nevaljanosti ugovora.

Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima

Članak 2.

Za potrebe ove Direktive izraz:

- (a) „nepoštene odredbe” znači ugovorne odredbe u smislu definicije u članku 3.;
- (b) „potrošač” znači svaka fizička osoba koja u ugovorima obuhvaćenima ovom Direktivom nastupa za potrebe izvan okvira svojeg obrta, poduzeća i profesije;

Članak 3. stavci 1. i 2.

1. Ugovorna odredba o kojoj se nisu vodili pojedinačni pregovori smatra se nepoštenom ako u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, proizašlih iz ugovora. *Unutar područja primjene Ugovorâ i ne dovodeći u pitanje bilo koju njihovu posebnu odredbu, zabranjena je svaka diskriminacija na temelju državljanstva.*

[orig. str. 5.] Odlučujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom, Europski parlament i Vijeće mogu donijeti pravila za zabranu takve diskriminacije.¹²

¹ Citat članka 18. UFEU-a

Uvijek se smatra da se o nekoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je ona sastavljena unaprijed pa potrošač nije mogao utjecati na njezin sadržaj, posebno u kontekstu unaprijed formuliranog standardnog ugovora.

Činjenica da se o određenim aspektima neke odredbe ili o nekoj određenoj odredbi pregovaralo ne isključuje primjenu ovog članka na ostatak ugovora ako opća ocjena ugovora ukazuje na to da se ipak radi o unaprijed formuliranom standardnom ugovoru.

Kad god prodavatelj robe ili pružatelj usluga izjavi da se o nekoj standardnoj odredbi pojedinačno pregovaralo, teret dokaza je na njemu.

Članak 6. stavak 1.

1. Države članice utvrđuju da u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem prema nacionalnom pravu nepoštene odredbe nisu obvezujuće za potrošača, a da ugovor u tim uvjetima i dalje obvezuje stranke ako je u stanju nastaviti važiti i bez tih nepoštenih odredaba.

2. NACIONALNO PRAVO

– Kodeks cywilny z dnia 10 maja 2018 r. (Građanski zakonik od 10. svibnja 2018., Dz.U. iz 2018., poz. 1025.);

– Kodeks postępowania cywilnego z dnia 14 czerwca 2018 r. (Zakonik o građanskom postupku od 14. lipnja 2018., Dz.U. iz 2018. poz. 1360.)

Članak 1099. stavak 1. Zakonika o građanskom postupku

Ako ne postoji osnova za primjenu nacionalne nadležnosti u predmetu, a vođenje postupka pred sudom ili drugim tijelom strane zemlje nije moguće ili se njegovo vođenje ne može zahtijevati, na predmet se primjenjuje nacionalna nadležnost ako je u dovoljnoj mjeri povezan s poljskim pravnim poretkom.

Članak 385.¹, članak 385.³ točka 23, članak 509. Građanskog zakonika

[orig. str. 6.] [članak 385.¹] stavak 1. Odredbe potrošačkog ugovora, koje nisu pojedinačno ugovorene, nisu obvezujuće za potrošača, ako mu daju prava i obveze na način koji nije u skladu s dobrim običajima i koji grubo narušava njegove interese (nedopuštene ugovorne odredbe). To ne vrijedi za odredbe koje se odnose na glavne činidbe stranaka, osobito cijenu ili naknadu, ako su jednoznačno određene.

Stavak 2. Ako neka ugovorna odredba prema stavku 1. nije obvezujuća za potrošača, u preostalom dijelu ugovor ostaje obvezujući za stranke.

Stavak 3. Odredbe ugovora koje se ne smatraju pojedinačno ugovorenima jesu one na čiji sadržaj potrošač nije imao stvaran utjecaj. To se posebno odnosi na

ugovorne odredbe preuzete iz predloška ugovora koji je druga ugovorna stranka predložila potrošaču.

Stavak 4. Teret dokazivanja da je odredba pojedinačno ugovorena na onoj je stranci koja se na to poziva.

[Članak 385.³ točka 23.] U slučaju dvojbi, nepoštenim ugovornim odredbama smatraju se odredbe koje isključuju nadležnost poljskih sudova ili koje daju nadležnost arbitražnom sudu koji se nalazi u Poljskoj ili u drugoj državi ili drugom tijelu, i odredbe koje zahtijevaju upućivanje predmeta drugom sudu koji prema poljskom zakonu nije mjesno nadležan.

[Članak 509.] stavak 1. Vjerovnik može bez dužnikova pristanka tražbinu prenijeti na treću osobu (ustup tražbine), osim ako to nije u suprotnosti sa zakonom, ugovornim ograničenjima ili naravi obveze.

Stavak 2. Prijenos tražbine podrazumijeva ustup svih s njome povezanih prava, posebno u pogledu zateznih kamata.

DVOJBE NACIONALNOG SUDA

1. U strukturi Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima nadležnost sudova države članice u kojoj tuženik ima domicil ili poslovni nastan opće je načelo propisano člankom 4. te uredbe. Samo iznimno od načela ta odredba predviđa taksativno navedene slučajeve u kojima tuženik mora ili može biti tužen pred sudom druge države članice. Pravila o nadležnosti kojima se odstupa od tog **[orig. str. 7.]** općeg načela valja usko tumačiti, tako da ne mogu dovesti do tumačenja kojim se prekoračuju granice slučajeva koji su izričito predviđeni Uredbom (vidjeti presudu Suda od 25. siječnja 2018., Schrems, C- 498/16, EU:C:2018:37, presudu Suda od 20. siječnja 2005., Gruber, C-464/01, EU:C: EU:C:2005:32, t. 32.).
2. Sud je u svojoj presudi od 9. srpnja 2009., Peter Rehder protiv Air Baltic Corporation [C-204/08, EU:C:2009:439] presudio da članak 5. točku 1. podtočku (b) drugu alineju Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima treba tumačiti na način da je, kod zračnog prijevoza osoba između država članica koji se izvršava na temelju ugovora sklopljenog s jednim zračnim prijevoznikom koji je stvarni prijevoznik, sud nadležan za odlučivanje o tužbi za odštetu, na temelju navedenog ugovora i Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcanja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91, prema izboru tužitelja, sud koji je mjesno nadležan za mjesto polaska zrakoplova ili sud koji je nadležan za mjesto dolaska zrakoplova, kako je dogovoreno u ugovoru. U ovom je predmetu mjesto polaska bila Poljska.

3. Međutim, u ovom su predmetu putnik, prenositelj potraživanja koja se potražuju tužbom, i tuženik bili obvezani klauzulom o prenošenju nadležnosti kojom se predviđa da se na ugovor o prijevozu primjenjuju odredbe irskog prava i da irski sudovi razmatraju sporove koji proizlaze iz tog ugovora. Prvostupanjski sud utvrdio je da navedena klauzula nije obvezivala prenositelja potraživanja (putnika) jer se, u skladu s člankom 3. Direktive 93/13/EZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima, ugovorna odredba o kojoj se nisu vodili pojedinačni pregovori smatra nepoštenom ako u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, proizašlih iz ugovora. Prvostupanjski sud utvrdio je da se o odredbama općih uvjeta o prijevozu i o odredbama pravilnika nisu vodili pregovori s potrošačem, pa one ne obvezuju tužitelja – stjecatelja tražbine. Prvostupanjski sud pozvao se i na istovjetne odredbe nacionalnog prava iz članka 385.¹ Građanskog zakonika u vezi s člankom 385.³ točkom 23. Građanskog zakonika iz kojih proizlazi posebna materijalno-pravna zaštita potrošača.

[orig. str. 8.]

4. U skladu s člankom 25. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, ako su se stranke neovisno o njihovu domicilu, sporazumjele da sud ili sudovi države članice imaju nadležnost u rješavanju sporova koji su nastali ili mogu nastati u vezi određenog pravnog odnosa, taj sud ili sudovi je nadležan/su nadležni, osim ako je sporazum ništav u pogledu njegove materijalne valjanosti prema pravu te države članice. Ta nadležnost je isključiva osim ako su se stranke drukčije sporazumjele.
5. Valja napomenuti da je na temelju ugovora o ustupu potrošačevo potraživanje preneseno na subjekt koji je pravna osoba. S obzirom na nacionalne propise, kao i aktualnu sudsku praksu Sāda Najwyższyjeg (Vrhovni sud, Poljska), dopušteno je i ustupanje potraživanja koje se smatra nepoštenim, pri čemu je vjerojatnije da će potrošač povjeravanjem svoje naplate profesionalnom subjektu lakše ostvariti to potraživanje, nego da djeluje samostalno u odnosu na poduzetnika koji je nad njim kao žrtvom već provodio nezakonite prakse. Nepoštenost ugovornih odredbi može dovesti do nastanka potraživanja samo u korist potrošača, međutim, to se potraživanje može izvršiti plaćanjem na račun drugih subjekata, među ostalim, ustupom radi naplate, odnosno tako da cesionar ustupljenog potraživanja naplati potraživanje u vlastito ime, ali za račun potrošača koji mu je ustupio potraživanje. Time se ne dovode u pitanje interesi potrošača. Nedopuštenost ugovorne odredbe može se utvrditi u postupku za plaćanje koji je protiv dužnika pokrenuo poduzetnik koji je stekao potraživanje [*omissis*], međutim, Sąd Najwyższy (Vrhovni sud) nije analizirao to pitanje s aspekta tumačenja prava Unije.
6. Sąd Okręgowy (Okrružni sud) iznio je dvojbu u pogledu toga može li se, s obzirom na članak 3. stavak 1. [i članak] 6. stavak 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima, stjecatelja potraživanja od potrošača također smatrati potrošačem jer ta ocjena

podrazumijeva uvjete za ispitivanje valjanosti sporazuma o [orig. str. 9.] nadležnosti. Nesporna je činjenica da je tužitelj, stjecatelj potraživanja, poduzetnik koji je potraživanje stekao od putnika (potrošača) u okviru svoje poslovne djelatnosti. Stoga se postavlja pitanje može li se on pozvati na prava koja *de facto* pripadaju potrošaču u pogledu zapisa o prenošenju nadležnosti i je li nacionalni sud nadležan za provjeru tog zapisa u pogledu zaštite potrošača s obzirom na članak 3. stavak 1. [i članak] 6. stavak 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ.

7. Uzimajući u obzir pravo Unije, potrošačem se smatra fizička osoba koja nastupa za potrebe izvan okvira svoje djelatnosti, poslovanja ili slobodnog zanimanja. „Potrošač” se definira kao suprotnost pojmu „gospodarski subjekt” (presude Suda od 3. srpnja 1997., Benincasa, C-269/95, EU:C: 1997:337, t. 16. i od 20. siječnja 2005. Gruber, C-464/01, EU:C:2005:32, t. 36.). U skladu s Direktivom Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima, potrošačem se smatra svaka fizička osoba koja nastupa za potrebe izvan okvira svojeg zvanja, poduzeća ili zanimanja. U svojoj presudi od 19. siječnja 1993., Shearson Lehman Hutton protiv TVB (C-89/91, EU:C:1993:15), Sud je istaknuo da je zadaća posebnog sustava zaštite potrošača predviđenog pravom Unije osigurati odgovarajuću zaštitu potrošača kao navodno ekonomski slabije i pravno manje iskusne ugovorne stranke u odnosu na poduzetnika, a tu stranku ne treba obeshrabrivati u pokretanju postupka pred sudom time što ga je prisiljena pokretati pred sudovima države u kojoj njezin suugovaratelj ima sjedište. Osim toga, Sud je u istom predmetu naveo da se odredbe odnose samo na krajnjeg potrošača koji je privatna osoba koja ne obavlja poslovnu ni profesionalnu djelatnost.
8. U skladu s presudama Suda, pojam „potrošač” treba usko tumačiti, uzimajući u obzir položaj te osobe u određenom ugovoru, u vezi s njegovom prirodom i svrhom, a ne subjektivan položaj te iste osobe, pri čemu se jedna te ista osoba može smatrati potrošačem u okviru određenih transakcija, a gospodarskim subjektom u okviru drugih transakcija (vidjeti u tom smislu presude od 3. srpnja 1997., Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, t. 16., i od 20. siječnja 2005., Gruber, C-464/01, EU: C: 2005:32, t. 36.).

[orig. str. 10.]

9. Dvojba nacionalnog suda odnosi se na to preuzima li poduzetnik, zbog toga što mu je potrošač ustupio svoja potraživanja, potrošačeva prava i može se pozvati na povoljan sustav Unije o zaštiti statusa potrošača koji proizlazi, među ostalim, iz članka 3. stavka 1. [i članka] 6. stavka 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. Kao što je to Sud istaknuo u drugom kontekstu, ustup potraživanja ne može, sam po sebi, utjecati na određivanje nadležnog suda (presude Suda od 18. srpnja 2013., ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, i od 21. svibnja 2015., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335). Osim toga, Sud je istaknuo da ustup poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku ne može biti temelj za novu sudsku nadležnost svojstvenu potrošaču koji je cesionar. Sud je utvrdio da u situaciji u kojoj je potraživanje obuhvaćeno stvarima koje se odnose na štetne radnje koje su

u bliskoj vezi s mjestom u kojem se dogodio štetni događaj, ustup potraživanja prvotnog vjerovnika drugoj osobi ne utječe na određivanje nadležnog suda. Drugim riječima, Sud smatra da je od ključne važnosti narav potraživanja, kategorija zahtjevâ, koja utječe na određivanje nadležnosti. Ustup potraživanja ne mijenja njezinu narav prvotne obveze, stoga nadležnost ostaje ista.

10. U svojoj presudi od 7. veljače 2013., Refcomp (C-543/10, EU:C:2013:62), Sud je utvrdio da klauzula o prenošenju nadležnosti u načelu može proizvoditi učinke samo u odnosima između stranaka koje su pristale na sklapanje ugovora. Naime, riječ je o sporazumu između stranaka. Kako bi se moglo pozvati na ugovornu odredbu u odnosu na treću osobu, ta osoba u načelu treba dati svoj pristanak.
11. Međutim, za razliku od navedenog, čini se da je u predmetu C-498/16 [, presuda] od 25. siječnja 2018., Schrems, Sud utvrdio da je, s obzirom da je poseban sustav uspostavljen člankom 15. i sljedećima Uredbe br. 44/2001 bio nadahnut brigom za zaštitu potrošača kao navodno ekonomski slabije i pravno manje iskusne ugovorne stranke u odnosu na suugovaratelja, potrošač zaštićen samo kada je osobno tužitelj ili tuženik u postupku. Zato se podnositelj zahtjeva koji sâm nije stranka predmetnog potrošačkog ugovora ne može pozivati na sudsku nadležnost u potrošačkim stvarima (vidjeti u tom smislu presudu od 19. siječnja 1993., Shearson Lehman Hutton, C-89/91, EU:C:1993:15, t. 18., 23. i 24.). Ta razmatranja trebaju također vrijediti u odnosu na potrošača koji je cesionar zahtjeva drugih potrošača.

[orig. str. 11.] Prema mišljenju Suda, pravila o nadležnosti koja su za potrošačke ugovore propisana člankom 16. stavkom 1. navedene uredbe primjenjuju se prema tekstu te odredbe samo na postupke koje potrošač pokrene protiv druge ugovorne stranke, što nužno podrazumijeva da je došlo do sklapanja ugovora između potrošača i spornog poduzetnika (presuda od 28. siječnja 2015., Kolassa, C-375/13; EU:C:2015:37, t. 32.). Pretpostavka u vezi s postojanjem ugovora sklopljenog između potrošača i spornog poduzetnika jamstvo je predvidljivosti propisa o nadležnosti, što je jedan od ciljeva Uredbe br. 44/2001, kako proizlazi iz njezine uvodne izjave 11.

12. Stoga se u kontekstu tih presuda postavlja pitanje je li za određivanje nadležnosti suda i valjanost klauzule o prenošenju nadležnosti ključna „prvotna” narav obveze ili pak poduzetnik, stjecatelj potraživanja, može osporavati zapis o prenošenju nadležnosti kao nedopuštenu ugovornu odredbu na temelju sadržaja zaštite potrošača.
13. Ako se pojam potrošača shvati u užem smislu, poduzetnik koji stječe potraživanje od potrošača ne može koristiti zaštitu koju ima potrošač i pozvati se na nevaljanost klauzule o prenošenju nadležnosti.
14. Međutim, u obzir se može uzeti to da je od ključne važnosti samo prvotno potraživanje, izvor obveze iz kojeg proizlazi navedeno potraživanje i koje dodatno određuje njegovu narav, a sam ustup ne mijenja oblik obveze. Poduzetnik bi se u

tom slučaju mogao pozvati na područje primjene zaštite potrošača koje proizlazi iz članka 3. stavka 1. i [članka] 6. stavka 1. Direktive 93/13/EEZ od 5. travnja 1993., preuzimajući u određenoj mjeri prava i obveze, odnosno cjelokupni status potrošača sa svim posljedicama koje to podrazumijeva. Pritom riječ nije samo o prenošenju klauzule o prenošenju nadležnosti na stjecatelja, nego o sustavu posebne zaštite potrošača koja proizlazi iz činjenice da je stranka navedenog ugovora slabija stranka.

15. Takvo se pak proširenje područja primjene zaštite ne čini opravdanim s obzirom na definiciju pojma potrošača koja se tumači prilično usko. Osim toga, Direktiva nalaže državama članicama model nacionalnog pravnog sustava prema kojem nepoštene odredbe u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem nisu obvezujuće za potrošača kao ekonomski slabiju ugovornu stranku. To je cilj sustava zaštite potrošača u skladu s pravom Unije. Njegova je zadaća da osigura zaštitu potrošača kao navodno ekonomski slabije i pravno **[orig. str. 12.]** manje iskusne ugovorne stranke u odnosu na poduzetnika, a tu stranku ne treba obeshrabrivati u pokretanju postupka pred sudom time što ga je prisiljena pokretati pred sudovima države u kojoj njezin suugovaratelj ima sjedište (presuda Suda od 19. siječnja 1993., *Lehmann Hutton INC*, C -89/91, EU:C:1993:15). U tim okolnostima potreban je odgovor kako bi nacionalni sud mogao odlučiti u sporu koji se vodi pred nacionalnim sudom.